Frist:
Sendes til: postmottak@kmd.dep.no

Sluttrapport BOLYST

Til: **KMD**

Fra: **Kragerø kommune**

Dato:

Innledende tekst som sier noe om formålet med rapporteringen…

Kommune:	**Kragerø kommune**
Prosjektnavn:	**Kirkegata - internasjonal møteplass og kunstnerkvartal**
Prosjektleder:	Siri Fossen
Leder i styringsgruppe:	Harald Bothner
Kontaktperson i fylkeskommunen:	Lene Hennum
Hvilke mål og eventuelle delmål har prosjektet hatt?	**Kragerø; attraktiv som helårlig bostedskommune med kunst som virkemiddel. Hovedfokus: økt tilflytting, med vektlegging på inkludering av flyktninger og innvandrere samt tiltrekke oss unge voksne i etableringsfasen. Ta i bruk og revitalisere de øvre kvartalene av byen. Etablering av kunstneratelierer i tomme forretningslokaler, opprettelse av kunstnerstipender, tilrettelegging for felles møteplasser i det offentlige rom, næringsetablering og etableringsleiligheter.** Kragerø kommunes arbeid med utforming av et Bolystprosjekt startet allerede i 2011 og genererte fylkeskommunal støtte, men det var først året etter vi kom ordentlig i gang og sendte vår første søknad om Bolystmidler. Vi nådde ikke helt opp, men med sterke signaler om at Kragerø sto for tur i 2013 valgte vi å igangsette flere av de omsøkte tiltakene i 2012. • Samhandling i forhold til nyskaping og bolyst. • Vitalisere områder i byen – næring, handel, kunst, bolig og møteplasser i skjønn forening. • Gode møteplasser og rekreasjonstilbud – festplass. • Våre nye innbyggere føler seg velkomne. • Ta i bruk tomme lokaler til ny aktivitet. • Etablering av nytt bygg til kunstneratelier(gjennomført).
Hvilke hovedaktiviteter og tiltak er gjennomført i prosjektet?	• **Kartlegging/registrering av alle ledige lokaler og kontakt med gårdeiere.** Målet er å utarbeide en oversikt over aktuelle lokaler med areal, innhold og funksjon: Boliger, atelier, galleri, kontor, butikk, kafé/matproduksjon, kurs- og aktivitetslokale osv.

- **Opprusting og innredning av lokaler/møteplasser for innvandrere, andre tilflyttere og eksisterende innbyggere.**

  Dette skal være felles arenaer for utveksling og formidling og er et ledd i integreringsarbeidet i Kragerø. Målet er å skape forståelse, respekt og interesse for andre kulturer som igjen vil bidra til nye impulser og kreativitet.

- **Gjennomføring av arkitektkonkurranse** med tanke på opprustning av eksisterende og nye møteplasser, bl.a ved kirken, minneparken og Heuchs gravsted, utekafé og markedsplass. Deler av eksisterende parkeringsplass skal omgjøres til grøntareal i forbindelse med etablering av sentrumstunnel.

Møteplass – Internasjonal møteplass:

Oppgraderingen av uteområdet rundt Kragerø kirke er omfattet av Reguleringsplan for kirkeområdet, sak 80/09, vedtatt 22.10.09.

I reguleringsplanen heter det bla.:

«… Til bestemmelsene hører det også en utomhusplan for kirkeområdet, «Forslag til nye kirkeomgivelser», som retningsgivende for kirkeområdets utforming og skjøtsel. Reguleringsendringen regulerer kirketomtas areal i tråd med denne».

Videre heter det i §3 i reguleringen Friområder – park: « Omfatter grøntanlegg med gangveier innenfor planområdet. Parkarealet skal opparbeides og skjøttes i samsvar med utomhusplanen for kirkeområdet i skissen »Forslag til nye kirkeomgivelser» som skal være vedlagt disse bestemmelsene. Parkens gangveier og minnesteder skal så langt det er mulig gjøres tilgjengelig for bevegelseshemmede og svaksynte etter gjeldende retningslinjer for universell utforming. Gangveier som gjøres tilgjengelige skal ha bredde, stigningsforhold og dekke som er egnet for rullestolbrukere.

I arbeidet med Kirketomta ble det vedtatt å lyse ut en arkitektkonkurranse kalt «Åpen Plan og Design Konkurranse for Kirkeområdet i Kragerø», der målet var å skape en spennende internasjonal møteplass ved å revitalisere «Kirkeområdet» i Kragerø til en grønn attraktiv møteplass.

I vinnerforslaget blir følgende vektlagt:

«Vi vil skape en allmenning, et felles uterom som skal føles enkel å bruke både i hverdagen og til fest.

Vi må også tilbake til det historiske. Se på gamle bilder, lære av de gamle miljøene, være villige til å se at mindre gir mer. Finne et samlende grep. Med et felles designuttrykk for kirkeområdet, skaper vi en samlende ramme. Innenfor en sterk ramme kan plassen endres og utvikles over tid.»

Realiseringen av prosjektet gjøres i tre byggetrinn, bakgrunnen for denne avgjørelsen er dels økonomisk og dels behovet for en modningsprosess og fordi prosjektet berøres av andre planer og prosjekter i tilstøtende områder. Første trinn er området rundt Kragerø kirke hvor restaurering av gjerdet, dekket, inngangspartiet, universell utforming, aktivitets- og rekreasjonsområde samt lyssetting av kirkebygget er vektlagt. Byggetrinn to er Minneparken og området med adkomst ned mot Rv 38. Tredje byggetrinn er Kirkehaugen og parkeringsarealet, som vil innebære vesentlige endringer av trafikale forhold. Noe som har et lenger tidsperspektiv.

Målsettingen var å ha første byggetrinn klart til Kragerøs 350 års jubileum, men dette har vi ikke klart å oppnå. Det tas sikte på byggestart våren 2017.

Forutsatt nye eksterne midler og at prosjektet ikke tas ut av investeringsplanen vil de to neste byggetrinnene følge fortløpende.

Arkitektkonkurranse:

Konkurranse offentliggjøres:	13.06.14
Konkurranseperiode:	13.06 - 01.09.14
Deadline forslag:	01.09.14. Innen kl. 1200
Juryens innstilling:	15.10.14

Konkurransen ble offentliggjort på www.doffin.no.

Juryens sammensetning:

Juryformann:

Harald Bothner, Kultursjef Kragerø Kommune

Jurysekretær:

Kari Huvestad, Landskapsarkitekt Aust – Agder Fylkeskommune, By og stedsutvikling,

Jurymedlemmer:

Kåre Preben Hegland, Ordfører Kragerø kommune

Kjersti Berg, Landskapsarkitekt Telemark Fylkeskommune Areal og Transport

Lene Hennum, Sivilarkitekt Telemark Fylkeskommune Areal og Transport

Anne Mette Bamle, Kirkeverge

Anne Lise Lønne, Teknisksjef/Brannsjef Kragerø Kommune, Enhet for Tekniske Tjenester

Sverre Okkenhaug, Leder Kragerø og Skåtøy Historielag

Siri Fossen, Kulturkonsulent Kragerø kommune

Konkurransesekretær:

Ole Morten Rokvam, Prosjektleder Kragerø kommune

Ved fristens utløp forelå 11 innkomne forslag.

Juryen har vurdert forslagene etter følgende fem kriterier:

- Helhetlig form og utrykk
- Gode møteplasser for alle
- Plass til store begivenheter
- Universell utforming – tilgjengelighet for alle
- Trafikale forhold

«En plass, flere rom» - Juryens begrunnelse:

Forslaget har et helhetlig formuttrykk hvor Kirketomta blir en mer sammenhengende plass. Området deles inn i kunsttorget, folkeparken, kirkeplassen og utsiktsområdet med Minneparken.

Løsningen inviterer til å bruke hele området på ulike måter. Grøntområdet er økt og terrenget er senket slik at det blir mer tilgjengelig og attraktiv for bruk. Trapper ned mot kirkeplassen danner et amfi som en god festplass. Hele områdets utforming fremhever kirken som et viktig landemerke i byrommet.

Forslaget viser også en utvidelse av plassen på sydsiden av kirken som muliggjør bedre integrering av kirkens hus. Her foreslås sitteplasser med sol og utsikt.

Juryen mener at forslaget skaper gode møteplasser som er åpne og inviterende for alle. Forslaget utmerker seg som den beste formgiver på helhet og for de individuelle

	møteplassene. Forslaget er levert av Mareld landskapsarkitekter AB, Gøteborg ved Linda Sandin og Charlotte Sellbrandt. I tillegg har Martin Allik også vært en av dem som har utarbeidet forslaget. Premiering: Det ble gitt kr 100 000,00 til vinnerforslaget, det ble en delt andreplass hvor hvert av forslagene mottok kr 50 000,00 hver og kr 25 000,00 ble gitt til fjerdeplassen • **Etableringsstipend til kunstnere/designere som ønsker å etablere seg i Kragerø samt teamutviklingskurs.** Kragerø kommunes kunstnerstipend ble avsluttet våren 2016. Siden stipendet ikke ble vedtatt videreført innenfor egen ramme, etter avsluttet prosjektperiode ønsket ikke huseier å forlenge leieavtalen for lokalene der atelierfellesskapet holdt til. Atelierfellesskapets lokaler er i dag overtatt av Kragerø International Food. I alt har 8 kunstnere mottatt kunstnerstipend i perioden januar 2012 – mai 2016. • **Detaljeregulering for området som innebærer tilrettelegging for nybygg som skal romme mindre utleieleiligheter.** Det nye leilighetsbygget skal føres opp på et område som tidligere var bebygget med et bolighus med flere leiligheter, også kalt «Østerrike». Bygningen lå i samme flukt som tilstøtende bygninger og var bygget i to etasjer med takløft og vinduer mot gaten og innganger på baksiden. Den nye bygningen skal inneholde 6 små leiligheter for salg eller utleie. 3 av leilighetene har tilgang til bakkenivå på baksiden, og 3 har tilgang via felles trapp og svalgang. Leilighetene på bakkeplan lar seg enkelt tilpasse universell utforming. Alle leilighetene har boder i kjelleretasjen • **Restaurering av den gamle bensinstasjonen.** Midt i prosjektområdet ligger en tidligere bensinstasjon mer karakteristisk arkitektur og svært tidstypisk. Denne stasjonen er satt opp i 1932 og minner oss om bilens historie i Kragerø på den tiden. Tidens tann preger bygningen, og det er nødvendig med en totalrestaurering av denne. Eier av bygningen er Kragerø Eiendom AS. Tak må skiftes ut. Takstein må tas ned og lagres for så å legges på. Takrenner og nedløp må skiftes, det monteres i VM. Tak over plassen og inngang rappes med mørtel tilsvarende den i dag, dette på netting. Utvendig bygges det opp med hydraulisk kalkmørtel. Denne mørtelen passer til den opprinnelige mørtelen på bygget. Noen murstein må skiftes ut etter frostsprengning. Bygget males med produkt i henhold til mørtelprodusentens anvisning. Innvendig fjernes panel på vegger og tak som er ødelagt av vann og sopp. Innvendige vegger fjernes og settes opp som opprinnelig med panel. Eksisterende tak med senkning rives og føres opp til opprinnelig høyde. Tak og vegger males i farger som vi kan søke slik at det blir mest mulig lik opprinnelig farge. Toalettrom rehabiliteres så langt det er mulig med sanitærutstyr. Dører og vinduer skiftes til nye med samme omramming. Det elektriske anlegget rehabiliteres. Lampeutstyr av glasskuppeltype settes opp. Når det gjelder gulvene, er det gamle teglsteinsfliser som blir tatt vare på eller erstattes av type som er tilsvarende. Utvendig ryddes det og det monteres kantstein og tomta blir asfaltert. Det er foretatt anbudsinnhenting og hvis prosjektet lar seg finansiere vil de bygningsmessige arbeider bli utført av byggefirma Johnny Jensen AS, mens murerarbeidene vil bli utført av Kragerømureren AS. Den gamle bensinstasjonen er i Sentrumsplanen for Kragerø gitt status som

	bevarings- og verneverdig etter påtrykk fra vernemyndighetene i Telemark.
Hvilke resultater er oppnådd i prosjektperioden?	• Resultatene sees ift punktene under, skrives som fri tekst. • Restaurering av gammel bensinstasjon. • Etablering av atelierer og Kragerø kommunes kunstnerstipend. • Formidlingsarena for Kragerø kunstforening. Lokalene benyttes også til undervisning i estetiske fag for Kulturskolens elever. • Arkitektkonkurranse. • Nytt leilighetsbygg. • Etablering av innvandrer butikk og frisørsalong. • Økt aktivitet i Kirkegata generelt. • Restaurering av gjerdet rundt kirken. • Utarbeidelse av detaljplaner for uteområdet rundt- og lyssetting av kirken. • Fremdrift mht. Kirkenshus. • Etablering av nytt atelier i forlengelsen av økt aktivitet i området. • Etablering av Yogastudio • Kragerø Frivilligsentral med bruktbutikk og møtested
I hvilken grad har prosjektet nådd sine mål? Sett ett kryss	- X Resultater og mål er i hovedsak realisert - X Forventer resultater først innen to år fra nå - Forventer resultater først etter to år eller mer - Forventer ikke vesentlige resultater
Hvilke uventede resultater har prosjektet hatt (positive og/eller negative)?	• Resultatet av arkitektkonkurransen skapte stor respons og folkeengasjement. For mang ble vinnerutkastet oppfattet som noe fremmedartet. Etter vår oppfatning var dette noe ubegrunnet. • Trafikkavviklingen og parkeringsproblematikken i området har også vist seg og være mer omfattende enn først antatt, noe som gjør at den videre framdriften strekker noe mer ut i tid. • Mindre interesse for Kragerø kommunes kunstnerstipend enn forventet.
På hvilken måte har prosjekt-resultatene kommet målgruppene til nytte?	• Økt aktivitet i Kirkegata fyller et hull i aksen av kunst- og kulturtilbud fra sentrum og opp til Kragerø biograf. • Planlegging- og realisering av møteplass rundt kirken. • Medias fokus på prosjektet har igjen skapt oppmerksomhet rundt aktiviteten i området. • Økt bosetting og næringsaktivitet.
Hvor, geografisk, har prosjektet hatt sine resultat? (Kryss av)	a) X Helt lokalt nedslagsfelt b) X Egen kommune c) Effekten kommer innen flere kommune i regionen.
Hvilke målsettinger for distrikts- og regionalpolitikken kan prosjektet	a) X Stabilisere eller øke befolkningen b) X Styrke, sikre eller etablere arbeidsplasser c) Opprettholde/videreutvikle eksisterende virksomhet eller bidra til nyetableringer d) Økt innovasjon eller innovasjonsevne

bidra til? (Sett kryss ved svaret, max tre kryss)	e) Økt kompetanse (både realkompetanse (både realkompetanse og formalkompetanse) for målgruppen f) Økt tilgjengelighet (bedre veier, havner, andre transporttiltak og bredbånd) g) Styrke regionale senter h) X Å gjøre stedet/kommunen/området mer attraktivt som bosted eller lokaliseringssted for bedrifter? i) Å gjøre stedet/kommunen/området mer attraktivt som reisemål?
Hvilke arbeidsformer og metodikk er brukt i prosjektarbeidet?	• Det er engasjert prosjektleder i halv stilling med ansvar for gjennomføring av arkitektkonkurranse og skape økt aktivitet i området. • Prosjektet er styrt- og koordinert av Kulturkontoret. • Tverrfaglige møter • Samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig. • Folkemøte • Samarbeid på tvers av kommunale enheter.
På hvilken måte har kommunen/ prosjektet fått ny/endret kunnskap om lokalt utviklings-arbeid som følge av prosjektet?	Viktig med gode og grundige prosesser. Involvering av berørte parter og interessegrupper.
Deltakelse på samlinger med utgangspunkt i prosjektet og ekstern kommunikasjon	Har dere deltatt på samlinger i forbindelse med prosjektet? Hvordan har ekstern kommunikasjon bidratt til prosjektresultatet? Har dere delt kunnskap med andre underveis i prosjektperioden?
Hva har forankringen betydd for resultatene?	Arbeidet med å få til økt bosetting og tilflytting er forankret i store deler av Kragerø kommunes planverk: • Kommuneplanen for Kragerø • Sentrumsplanen • Reguleringsplan og utomhusplan for kirkeområdet • Bevaringsplan for Jøransberg og Andølingen • Plan for "Våre felles møteplasser" • Kunst- og kystkulturplanen
Hva har bolysttilskuddet betydd for prosjektet?	- X Utløsende for igangsetting? - X bidratt til at prosjektet er gjennomført i større skala? - Raskere prosjektgjennomføring? - Sterkere kompetanse og kvalitetssikring?
Gi en kort omtale av hvordan arbeidet er tenkt videreført etter prosjektets slutt (maks 250 ord)	Etter endt prosjektperiode er det først og fremst det videre arbeidet med å realisere planene for Kirketomta – «En plass flere rom». Realiseringen av prosjektet gjøres i tre byggetrinn, bakgrunnen for denne avgjørelsen er dels økonomisk og dels behovet for en modningsprosess og fordi prosjektet berøres av andre planer og prosjekter i tilstøtende områder. Første trinn er området rundt Kragerø kirke hvor restaurering av gjerdet, dekket, inngangspartiet, universell utforming, aktivitets- og rekreasjonsområde samt lyssetting av kirkebygget er vektlagt. Byggetrinn to er Minneparken og området med

	adkomst ned mot Rv 38. Tredje byggetrinn er Kirkehaugen og parkeringsarealet, som vil innebære vesentlige endringer av trafikale forhold. Noe som har et lenger tidsperspektiv. Vi vil også ha et fortsatt fokus på Kunstnerkvartalet ved å videreføre leieforholdet for kunstforenings lokaler og samarbeide med de etablerte kunstnerne i området om markedsføring av aktiviteten der.
Overføringsverdi / hva kan andre lære av deres prosjekt?	I vårt bolystprosjekt har samarbeid vært en nøkkelfaktor: • Tverrfaglig samarbeid • Samarbeid offentlig, privat og frivillig • Samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer • Videre har koordinering og samordning av eksisterende planverk gitt gode resultater. Arbeidsformer, møteplasser, organisatoriske løsninger, samarbeidsformer, mobiliseringsarbeid, kloke grep, evt. noe som bør unngås osv.
Regnskap (satt opp slik at det kan sammenlignes med budsjettpostene)	

Tittel:	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**Sum**
Atraktivitetstiltak	16 669	116 581	403 560	107 745	934 778	1 579 333
Etablering av atelierer	44 992	170 587	337 917	164 270	71 112	788 877
Etablering av atelierer	144 000	0	86 549	89 503	93 735	413 787
Integreringstiltak	187 353	84 088	129 979	1 190	10 000	412 610
Integrert arena	45 500	53 462	275 656	124 300	78 725	577 643
Kartleggingsarbeid	0	90 000	0	0	0	90 000
Restaurering av gammel bensinstasjon	400 000	0	0	0	0	400 000
Sum	838 513	514 718	1 233 660	487 008	1 188 350	**4 262 250**